

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

2 päivänä huhtikuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY – Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – 1 artiklan 1 kohta – 2 artiklan b alakohta – Kuluttajan käsite – Asunnonomistajien yhtymä (condominio)

Asiassa C-329/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunale di Milano (Milanon alioikeus, Italia) on esittänyt 1.4.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.4.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Condominio di Milano, via Meda

vastaan

Eurothermo SpA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Eurothermo SpA, edustajanaan A. Fracchia, avvocato,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan E. Manzo, avvocato dello Stato,
- Euroopan komissio, asiamiehinään G. Gattinara ja N. Ruiz García,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain asunnonomistajien yhtymä condominio di Milano, via Meda (jäljempänä condominio Meda) ja Eurothermo SpA ja joka koskee jälkimmäisen ensimmäiseltä lämpöenergian toimittamista koskevan sopimuksen täyttämisen perusteella vaatimien viivästyskorkojen maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 93/13

- 3 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 12. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kansallisten lainsäädäntöjen nykytilassa voidaan suunnitella kuitenkin ainoastaan osittaista yhdenmukaistamista; – – on tarpeen jättää jäsenvaltioille mahdollisuus perustamissopimusta asianmukaisesti noudattaen varmistaa kuluttajalle suojelun korkeampi taso tämän direktiivin säännöksiä tiukemmilla kansallisilla säännöksillä”.
- 4 Direktiivillä 93/13 on sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan tarkoituksena lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.
- 5 Direktiivin 93/13 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

b) ’kuluttajalla’ jokaista luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa;

– –”
- 6 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.
- 7 Kyseisen direktiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa tämän direktiivin soveltamisalalla EUT-sopimuksen mukaisia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajalle suojelun korkeamman tason.

Direktiivi 2011/83/EU

- 8 Kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU (EUVL 2011, L 304, s. 64) johdanto-osan 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioilla olisi unionin oikeuden mukaisesti säilyttävä toimivalta soveltaa tämän direktiivin säännöksiä aloihin, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat näin ollen pitää voimassa tai hyväksyä kansallista lainsäädäntöä, joka vastaa tämän direktiivin säännöksiä tai tiettyjä sen säännöksiä, sellaisten sopimusten osalta, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi päättää ulottaa tämän direktiivin sääntöjen soveltamisen koskemaan oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja kuluttajia, kuten valtioista riippumattomat järjestöt, uudet yritykset tai pienet ja keskiuuret yritykset. – –”

Italian oikeus

Siviililaki

- 9 Siviililain (codice civile) 1117 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Rakennuksen yksittäisten osien omistajien yhteistä omaisuutta ovat – vaikka kyseessä olisi osa-aikainen käyttöoikeus – ja ellei oikeuden perusteesta muuta ilmene

- 1) kaikki yhteisen käytön kannalta välttämättömät rakennuksen osat – kuten esimerkiksi tontti, jolle se on rakennettu, perustukset, kantavat rakenteet, katot, kattotasanteet, portaikot, ulko-ovet, aulatilat, käytävät, kuistit, sisäpihat ja julkisivut;
 - 2) parkkipaikoiksi tarkoitettut alueet, yhteiskäyttötilat, kuten kiinteistönhoitajan toimisto, pesutila, pyykinkuivaustila sekä rakenteeltaan ja käyttötarkoitukseltaan yhteiseen käyttöön tarkoitettut ullakkotilat;
 - 3) yhteiskäyttöön tarkoitettut millaiset tahansa rakennelmat, laitteet tai esineet, kuten hissit, kaivot, säiliöt, käyttövesi- ja viemäriputkistot ja -säiliöt, keskitetyt kaasun ja sähkön jakelu- ja siirtojärjestelmät, lämmitys- ja ilmastointijärjestelmät ja radio- ja televisiolähetysten vastaanottojärjestelmät, pääsyn kaikenlaisiin tietoverkkoihin mahdollistavat – myös satelliitti- tai kaapelivälitteiset – laitteistot sekä niiden liitäntäosat kunkin yhteisomistajan omiin kytkentäpisteisiin saakka tai yksittäisten laitteistojen tapauksessa käyttöpisteeseen saakka, tämän kuitenkin vaikuttamatta siihen, mitä julkisia verkkoja koskevaan erityissääntelyyn kuuluvissa säännöksissä säädetään.”
- 10 Siviililain 1117 bis §:n, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, sanamuoto on seuraava:
- ”Tämän luvun säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin aina, kun useilla huoneistoilla tai useilla rakennuksilla – – on 1117 §:ssä tarkoitettuja yhteisiä osia.”

- 11 Siviililain 1129 §:n, jonka otsikko on ”Isännöitsijän nimittäminen, erottaminen ja velvollisuudet”, ensimmäisessä momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos yhteisomistajia on yli kahdeksan ja jos yhteisomistajien kokous ei ole nimittänyt isännöitsijää, isännöitsijän nimittää tuomioistuin yhden tai useamman yhteisomistajan taikka eroavan isännöitsijän hakemuksesta.”

- 12 Siviililain 1131 §:ssä, jonka otsikko on ”Edustaminen”, säädetään seuraavaa:

”Isännöitsijä edustaa valtuutuksensa rajoissa asunnonomistajien yhtymää ja voi nostaa kanteen tuomioistuimessa suojellakseen sen etuja sekä yhteisomistajia että kolmansia osapuolia vastaan – –.”

Kuluttajansuojalaki

- 13 Direktiivin 93/13 säännökset saatettiin osaksi Italian oikeutta 29.7.2003 annetun lain nro 229 7 §:n mukaisesti kuluttajansuojasta 6.9.2005 annetulla asetuksella nro 206 (decreto legislativo n° 206 – Codice del consumo, a norma dell’articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n° 229; GURI nro 235, Supplemento ordinario nro 168, 8.10.2005; jäljempänä kuluttajansuojalaki). Kuluttajansuojalain 3 §:n 1 momentissa kuluttajalla määritellään tarkoitettavan ”luonnollista henkilöä, joka toimii tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino-, liike- käsiteollisuus- tai ammattitoimintaansa”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 14 Milanossa (Italia) sijaitseva condominio Meda teki 2.4.2010 isännöitsijänsä edustamana Eurothermon kanssa lämpöenergian toimittamista koskevan sopimuksen, jonka 6.3 §:ssä määrätään, että velallisen on maksuviivästyksen tapauksessa maksettava ”9,25 prosentin viivästyskorko maksun määräpäivästä laskettuna”.
- 15 Eurothermo kehotti 18.4.2016 condominio Medaa maksamaan sille 14.11.2014 tehdyn sovintosopimuksen perusteella 21 025,43 euron määrä kyseiseen sopimukseen perustuvaan saatavaan liittyvinä viivästyskorkoina, laskettuna 17.2.2016 erääntyneen pääoman perusteella.
- 16 Condominio Meda on vastustanut maksuvaatimusta ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja esittänyt, että se on direktiivissä 93/13 tarkoitettu kuluttaja ja että mainitun sopimuksen 6.3 §:n mukainen ehto on kohtuuton.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseinen ehto todella on kohtuuton ja se voidaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan todeta pätemättömäksi viran puolesta. Kyseinen tuomioistuin pohtii kuitenkin, voidaanko Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaista asunnonomistajien yhtymää pitää direktiivissä 93/13 tarkoitettuna kuluttajana.
- 18 Mainittu tuomioistuin viittaa tältä osin Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yhtäältä tällaisia yhteisomistajien yhtymiä pidetään ”itsenäisinä oikeussubjekteina”, vaikka ne eivät ole oikeushenkilöitä. Toisaalta samassa oikeuskäytännössä on katsottu, että kuluttajansuojasäännöksiä sovelletaan elinkeinonharjoittajan ja asunnonomistajien yhtymän, joka on määritelty ”hallinnointiyksiköksi, jolla ei ole yhteisomistajista erillistä oikeushenkilöllisyyttä”, isännöitsijän välisiin sopimuksiin sillä perusteella, että isännöitsijä toimii sellaisten eri yhteisomistajien lukuun, joita on pidettävä kuluttajina.
- 19 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti tuomiosta 22.11.2001, Cape ja Idealservice MN RE (C-541/99 ja C-542/99, EU:C:2001:625), jonka mukaan kuluttajan käsite perustuu siihen, että kyseessä olevan oikeuden subjektina oleva henkilö

on luonnollinen henkilö. Se katsoo kuitenkin, että direktiivin 93/13 jättäminen soveltamatta yksinomaan sillä perusteella, että kyseinen henkilö ei ole luonnollinen henkilö eikä oikeushenkilö, uhkaa viedä tietyiltä oikeussubjekteilta suojan tilanteessa, jossa toinen osapuoli on elinkeinonharjoittajaan nähden sellaisessa heikommassa asemassa, joka voisi oikeuttaa kuluttajansuojajärjestelmän soveltamisen.

- 20 Tässä tilanteessa Tribunale di Milano (Milanon alioikeus, Italia) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin [93/13] mukainen kuluttajan käsite esteenä (Italian oikeusjärjestyksessä tarkoitettun asunnonomistajien yhtymän kaltaisen) yhtymän, jonka ei voida katsoa kuuluvan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön käsitteen piiriin, luonnehtimiselle kuluttajaksi, kun tämä yhtymä tekee sopimuksen tarkoituksessa, joka ei kuulu sen ammatti- tai liiketoimintaan, ja se on elinkeinonharjoittajaan nähden heikommassa asemassa sekä neuvotteluaseman että tietojen osalta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko direktiivin 93/13 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 artiklan b alakohdtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa tulkitaan kyseisen direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista oikeutta annettua lainsäädäntöä siten, että direktiivin kuluttajansuojasäännöksiä sovelletaan myös Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaisen oikeussubjektin elinkeinonharjoittajan kanssa tekemään sopimukseen.
- 22 Ennakkoratkaisukysymykseen vastaamiseksi on arvioitava ensiksi kyseisen direktiivin soveltamisalaa sen ratkaisemiseksi, voiko oikeussubjekti, joka ei ole luonnollinen henkilö, unionin oikeuden nykytilassa sisältyä kuluttajan käsitteeseen.
- 23 Direktiivillä 93/13 pyritään sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan lähentämään jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.
- 24 Direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdan mukaan kuluttajalla tarkoitetaan ”jokaista luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa”. Kyseisestä säännöksestä ilmenee, että kahden kumulatiivisen edellytyksen on täyttyvä, jotta henkilö sisältyisi kyseiseen käsitteeseen, eli kyseessä on oltava luonnollinen henkilö, joka ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa.
- 25 Ensimmäisen edellytyksen osalta unionin tuomioistuin on jo todennut, että muuta kuin luonnollista henkilöä, joka tekee sopimuksen elinkeinonharjoittajan kanssa, ei voida katsoa direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa tarkoitetuksi kuluttajaksi (tuomio 22.11.2001, Cape ja Idealservice MN RE, C-541/99 ja C-542/99, EU:C:2001:625, 16 kohta).
- 26 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee, että asunnonomistajien yhtymä ei ole Italian oikeusjärjestyksessä ”luonnollinen henkilö” eikä ”oikeushenkilö”.
- 27 Tässä yhteydessä on mainittava, että unionin oikeuden nykytilassa omaisuuden käsitettä ei ole yhdenmukaistettu unionin tasolla ja että jäsenvaltioiden välillä voi edelleen olla eroja. On nimittäin todettava, että SEUT 345 artiklan mukaan perussopimuksilla ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin. Lisäksi laajemman systemaattisen tulkinnan osalta on huomautettava, että toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen

perintötodistuksen käyttöön otosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL 2012, L 201, s. 107) 1 artiklan 2 kohdan k alakohdassa suljetaan esineoikeudet kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

- 28 Niin kauan kuin unionin lainsäätävä ei ryhdy tätä koskeviin toimenpiteisiin, jäsenvaltioilla on näin ollen edelleen vapaus säätää kansallisissa oikeusjärjestyksissä yhteisomistusta koskevista oikeussäännöistä ja siitä, luokitellaanko yhteisomistajien yhtymä ”oikeushenkilöksi” vai ei.
- 29 Niinpä pääasian kantajan kaltainen asunnonomistajien yhtymä ei täytä ensimmäistä direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa säädetystä kahdesta edellytyksestä eikä siten sisälly kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun kuluttajan käsitteeseen, joten tällaisen asunnonomistajien yhtymän ja elinkeinonharjoittajan välinen sopimus jää mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.
- 30 Tällaista päätelmää vastaan ei puhu 5.12.2019 annettu tuomio EVN Bulgaria Toplofikatsia ja Toplofikatsia Sofia (C-708/17 ja C-725/17, EU:C:2019:1049, 59 kohta). Vaikka unionin tuomioistuin totesi, että kyseiseen tuomioon johtaneessa tapauksessa yhteisomistetun kiinteistön lämmittämiseksi tehdyt lämpöenergian toimittamista koskevat sopimukset kuuluvat direktiivin 2011/83 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiin sopimuksiin, on nimittäin mainittava, että kyseiset sopimukset olivat tehneet yhteisomistajat itse eikä yhteisomistajien yhtymä isännöitsijän edustamana, kuten pääasiassa.
- 31 On kuitenkin ratkaistava, onko Corte suprema di cassazione oikeuskäytännön kaltainen kansallinen oikeuskäytäntö, jossa tulkitaan direktiivin 93/13 kansallisen oikeuden osaksi saattamiseksi annettua lainsäädäntöä siten, että kyseiseen direktiiviin sisältyviä kuluttajansuojasäännöksiä sovelletaan myös Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaisen oikeussubjektin elinkeinonharjoittajan kanssa tekemään sopimukseen, unionin kuluttajansuojajärjestelmän hengen vastainen.
- 32 Tässä yhteydessä on muistutettava, että SEUT 169 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai toteuttaa tiukempia kuluttajansuojatoimenpiteitä, kunhan ne ovat sopusoinnussa perussopimusten kanssa.
- 33 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 12. perustelukappaleen mukaan kyseisellä direktiivillä toteutetaan ainoastaan kohtuuttomia ehtoja koskevan kansallisen lainsäädännön osittainen yhdenmukaistaminen mutta jätetään jäsenvaltioille mahdollisuus perussopimusta asianmukaisesti noudattaen varmistaa kuluttajalle suojelun korkeampi taso kyseisen direktiivin säännöksiä tiukemmilla kansallisilla säännöksillä. Lisäksi mainitun direktiivin 8 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa kyseisen direktiivin soveltamisalalla perussopimuksen mukaisia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajalle suojelun korkeamman tason.
- 34 Direktiivin 2011/83 johdanto-osan 13 perustelukappaleen mukaan jäsenvaltioilla olisi unionin oikeuden mukaisesti säilyttävä toimivalta soveltaa kyseisen direktiivin säännöksiä aloihin, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat muun muassa päättää ulottaa kyseisen direktiivin sääntöjen soveltamisen koskemaan oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja kuluttajia.
- 35 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöä ilmenee, että Corte suprema di cassazione on Italiassa antanut oikeuskäytäntöä, jolla suojataan kuluttajaa enemmän laajentamalla direktiivissä 93/13 säädetyn suojan soveltamisala Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaiseen oikeussubjektiin, joka ei kansallisen oikeuden perusteella ole luonnollinen henkilö.
- 36 Tällainen oikeuskäytäntö on sopusoinnussa kyseisen direktiivin kuluttajansuojatavoitteen kanssa (ks. vastaavasti tuomio 7.8.2018, Banco Santander ja Escobedo Cortés, C-96/16 ja C-94/17, EU:C:2018:643, 69 kohta).

- 37 Tästä seuraa, että vaikka Italian oikeuden mukaisen condominium kaltainen oikeussubjekti ei sisälly direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettuun kuluttajan käsitteeseen, jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen direktiivin säännöksiä sen soveltamisalaan kuulumattomilla aloilla (ks. analogisesti tuomio 12.7.2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, 40 kohta), kunhan tällaisella kansallisten tuomioistuinten omaksumalla tulkinnalla varmistetaan kuluttajansuojan korkeampi taso eikä sillä rikota perussopimusten määräyksiä.
- 38 Esitettyyn kysymykseen on edellä mainitun perusteella vastattava, että direktiivin 93/13 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 artiklan b alakohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa tulkitaan kyseisen direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista oikeutta annettua lainsäädäntöä siten, että direktiivin kuluttajansuojasäännöksiä sovelletaan myös Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaisen oikeussubjektin elinkeinonharjoittajan kanssa tekemään sopimukseen, vaikka tällainen oikeussubjekti ei kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 artiklan b alakohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa tulkitaan kyseisen direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista oikeutta annettua lainsäädäntöä siten, että direktiivin kuluttajansuojasäännöksiä sovelletaan myös Italian oikeuden mukaisen condominium kaltaisen oikeussubjektin elinkeinonharjoittajan kanssa tekemään sopimukseen, vaikka tällainen oikeussubjekti ei kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan.

Allekirjoitukset